

[Udenrigsministeren]

have været personlig ven igennem flere år med præsidenten for Den Afrikanske Nationale Kongres, Oliver Tambo, og jeg har haft lejlighed til at kende mange af dem, som i dag, om jeg så må sige, er herrer i deres eget hus, efter at det har været nødvendigt for dem at gribe til våben. Og hvad er det, de siger? De siger: vi har da ikke ønsket at gribe til våben, men det har været nødvendigt for os. De siger: vi har da ikke ønsket, at vi skulle have våben fra Øst, men hvor var I henne, de vestlige lande, hvor var det pres, I lagde på vore lande, på de vestlige kolonistyrer? Det var det, der tvang os til det.

Og med hensyn til deres systemer og den rædsel, jeg kunne høre i hr. Kjelgaards stemme, så vil jeg have lov til at sige, at jeg har svært ved at opfatte præsidenterne Nyerere eller Kaunda eller Mugabe som fanatiske marxister eller andet i den retning. Det er politikere, der ofte har vanskelige vilkår, og som har gjort deres erfaringer, og hvor den indstilling, som hr. Kjelgaard har givet udtryk for, har gjort hele processen hen imod selvstændighed meget mere besværlig, end den burde have været.

Fru Hanne Engberg stillede mig et spørgsmål om det hollandske initiativ, og hr. Steen Folke var også inde på det. Det, man har vedtaget i det hollandske parlament, er at pålægge regeringen at tage kontakt med de nordiske regeringer med henblik på et fælles initiativ med hensyn til olieboykot. Der er ikke tale om – det synes jeg, at fru Hanne Engberg sagde – at Holland er indstillet på at gå alene. Det er man ikke. Man har rettet henvendelse til os, og vi har haft møde, da vi havde en ekstra samling i august måned i New York, hvor næsten alle udenrigsministrene var til stede. Vi drøftede tingene igennem med den hollandske udenrigsminister og sagde: vi har et handlingsprogram, som er blevet udarbejdet af de nordiske lande.

Vi synes, det er udmærket, at man laver et samarbejde med henblik på initiativer. Vi er ikke sikre på, at dette med en olieboykot lige er det rigtige skridt at tage, alene af den grund, at vi ikke eksporterer en dråbe olie til Sydafrika. Derfor vil det være et slag i luften. Nu er man i gang med et samarbejde, forstået på den måde, at den gruppe af nordiske embedsmænd, vi har nedsat, har kontakt med kolleger fra den hollandske rege-

ring, og vi skal vende tilbage til sagen, når man nærmere har undersøgt tingene.

Hr. Bolvig stillede et spørgsmål, der lød, om det var svært at overbevise afrikanerne om vor afsky for apartheid, når man konstaterer en stigende import. Dertil vil jeg sige, at det ikke er svært. Med de kontakter, jeg har haft på stedet, når det drejer sig om f. eks. de politiske ledere af det, man tidligere kaldte frontlinjestaterne, når man taler med repræsentanter for ANC – nu vel, jeg kender ANCs opfordringer, når det drejer sig om boykot – vil jeg give én indrømmelse til noget af det, som har været sagt i dag, og det er, at tingene naturligvis er kompliceret af, at de lande, der ligger omkring Sydafrika, økonomisk er meget afhængige af Sydafrika. Det har noget at gøre med afstande, det har noget at gøre med andre ting, det lægger de ikke skjul på. Men man skal også vide, at når man taler med dem, hvad enten det er organisationer eller politikere, så ønsker de, på trods af det økonomiske samarbejde, at vi i Europa, i den industrialiserede verden, lægger et så stærkt pres som overhovedet muligt på Sydafrika for at få stoppet apartheid.

Dermed er jeg henne i noget af det, hr. Erhard Jakobsen var inde på: hvem er det, man rammer med en boykot? Det er det stående argument, når vi taler om disse ting, men repræsentanterne for de lande, hvad enten det er Botswana eller Lesotho eller andre, siger ikke: I må ikke boykotte, I må ikke forøge det økonomiske pres imod Sydafrika. Tværtimod er de, hver gang der er tale om, at man skal forøge det, meget aktive. Tag afstemningerne i De Forenede Nationer. Der er ingen tvivl om, når vi taler om boykot, og når vi taler om olie, at noget af det mest effektive ville være, hvis der i Sikkerhedsrådet kunne vedtages en beslutning om en olieboykot. Det er der ingen tvivl om. Problemet er jo altså bare, at som forholdene er i dag, er det meget urealistisk.

Jeg vil vende tilbage til hr. Bolvig og sige, at jeg ikke har spor imod seriøse undersøgelser. Jeg tror, der blev nævnt sådan noget som samkvemsboykot, hvorefter hr. Bolvig et par minutter senere kommer med en tanke om, at udenrigsudvalget skulle rejse til Sydafrika for på stedet at undersøge tingene. Jeg mener, at der i det arbejde, der gøres på nordisk plan, og ikke mindst i det arbejde, der gøres i FN, er tale om, at man løbende fokuserer